

Geachte heer/mevrouw,

Ik heb kennis genomen van de voorgestelde wijziging van artikel 45d van de Auteurswet en de daarmee beoogde beëindiging van de uitzonderingspositie voor muzikauteurs van in opdracht gecomponeerde filmmuziek. Ik denk dat dit voor muzikauteurs ingrijpende en nadelige gevolgen zal hebben en hecht er daarom aan u van mijn standpunten op de hoogte te brengen.

Door het wijzigingsvoorstel verliest een auteur het uitsluitende recht om zijn filmmuziek in dat filmwerk openbaar te maken en te verveelvoudigen. In het voorstel wordt bepaald dat de filmproducent hoogstwaarschijnlijk automatisch die rechten verkrijgt, zoals het recht om de film te verhuren, openbaar te maken, er ondertitels bij aan te brengen, de film in de bioscoop te (laten) vertonen en op dvd/Blu-ray uit te brengen, tenzij de filmproducent en de auteur iets anders overeenkomen. Dat laatste zal natuurlijk niet snel gebeuren. Voor het verkrijgen van de rechten moet de producent dan aan de auteur van de filmmuziek, een billijke vergoeding betalen. Tot op heden was het zo dat Buma/Stemra deze rechten voor de auteur exploiteerde. Maar nu moet hij zeer waarschijnlijk zelf over de billijke vergoeding onderhandelen. Maar hoe hoog en hoe billijk deze billijke vergoeding zal zijn, ligt enkel en alleen aan de uitkomst van de onderhandeling die de auteur voert met de desbetreffende filmproducent. Te verwachten valt dat Buma/Stemra in die onderhandeling niets meer voor hem kan betekenen. Hij staat er dan dus alleen voor. En daarmee staat hij er in de onderhandeling met de producent veel zwakker voor. Vaak wordt nu juist Buma/Stemra uitgekozen om dat als organisatie voor hem te doen. De auteur staat ook zwakker omdat hem hier het verbodsrecht wordt ontnomen. Dat betekent dat hij de controle over het gebruik van zijn muziekwerk in het filmwerk kwijt is. Het is niet langer aan hem om gebruik toe te staan of te verbieden.

Ook wat betreft de exploitatie in bioscopen kan hij als filmmuzikauteur niet langer rekenen op Buma/Stemra. Hij moet daar zelf de vergoeding voor uitoonderhandelen met de producent. In de huidige situatie incasseert Buma/Stemra deze vergoeding voor hem op basis van een koepelovereenkomst met de bioscopen. Het is maar zeer de vraag of hij in staat zal zijn om de werkelijke waarde van deze vorm van exploitatie in de 'billijke vergoeding' verrekend te krijgen.

Het wordt nog erger. Voor het uitzenden door bijvoorbeeld omroepen of aanbieders van video-on-demand-diensten, komt een 'proportioneel billijke vergoeding'. Hierbij gaat het dus om alle vormen van uitzenden of mededeling aan het publiek anders dan bioscoopexploitatie. Weliswaar vind de auteur hier dan wel Buma/Stemra aan zijn zijde, maar een proportioneel billijke vergoeding zegt, net zoals in het geval bij een billijke vergoeding, niets over de werkelijke hoogte van de uiteindelijke vergoeding, maar gaat uit van een percentage van de inkomsten van de gebruiker. Het is de vraag wat als inkomsten moet worden beschouwd. Netto omzet (na aftrek van kosten) of bruto omzet (zonder aftrek van kosten)? Het nieuwe systeem van proportionaliteit garandeert geenszins dat hij inkomsten krijgt uit het werk dat hij heeft verricht. Als de omzet tot 0 mag/kan worden gereduceerd, dan heeft hij als filmmuzikauteur straks het nakijken. Nu nog is het mogelijk om voor bepaalde licenties een minimumvergoeding te incasseren. Een vergoeding die moet worden betaald ongeacht de omzet. Omdat de proportioneel billijke vergoeding straks afhangt van de inkomsten van de exploitant, is dat straks niet helemaal meer mogelijk.

Daarbij komt nog dat de proportioneel billijke vergoeding door Justitie in de toelichting wordt gemaximeerd op 10% van de omzet voor alle makers gezamenlijk. De totale vergoeding zal dus verdeeld moeten worden tussen (in ieder geval) VEVAM, LIRA, NORMA en Buma/Stemra. Voor Buma/Stemra zal dit zeer waarschijnlijk meebrengen dat zij voor auteurs voor bepaalde vormen van gebruik minder zal kunnen incasseren, uitgaande van het gegeven dat de waarde van alle aandelen gelijk zou moeten zijn. Uiteraard zou dit een sterke financiële aderlating voor de filmmuzikauteurs zijn.

Het wijzigingsvoorstel zorgt er vervolgens voor dat het recht op een proportionele billijke vergoeding niet van toepassing is op een filmwerk waarvan de exploitatie als zodanig niet het hoofddoel is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan reclame- en promotiefilmpjes die worden uitgezonden op TV of internet. Daarvoor mag Buma/Stemra namens de auteurs dus niets meer incasseren. Dat gaat mijns inziens alle grenzen te buiten!

Het voorstel tot wijziging van artikel 45d miskent dat een muziekwerk van andere aard is dan de andere werken en rechten die in een filmwerk tot uiting komen. Het werk van een scenarist, regisseur en acteur is met het filmwerk verbonden en alleen daarmee verweven. Bestaand repertoire en speciaal gecomponeerde werken worden in veel gevallen door elkaar wordt gebruikt en de muziek uit films wordt ook vaak hergebruikt in een andere context. Hiervan zijn uiteenlopende voorbeelden te noemen zoals de titelsong 'Alles is liefde' van Bløf voor de film Alles Is Liefde, die wordt hergebruikt in een televisieserie, reclame of een verzamelalbum. Of het speciaal voor de Postbank NV-commercial gecomponeerde '15 Miljoen Mensen' van Fluitsma & Van Tijn, dat eveneens daarna wordt hergebruikt als hitsingle en op verzamelalbums.

Er is geen twijfel over mogelijk dat de muzikauteur die speciaal voor een film, televisieserie of commercial een nummer schrijft, door dit voorstel in een sterk nadeliger positie komt dan de auteur van bestaand repertoire. Gelet op deze omstandigheden, hoop ik dan ook dat het Ministerie in het voorstel de bestaande uitzondering voor muziekwerken zal laten staan en artikel 45d Aw dus niet op alle muziekwerken van toepassing laat zijn.

Hoogachtend,

mr Igor List

www.igorlist.nl

Juridische en Administratieve hulp voor muzikanten en kunstenaars

E-mail: info@igorlist.nl